

N:o 3.

Ank. till Riksd. Kansli den 24 Jan. 1872, kl. 5 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, angående beviljande af vissa förmåner för enskilda jernvägsanläggningar, som utan bidrag af allmänna medel utföras; Gifven Stockholms Slott den 15 December 1871.

Enligt underdånig skrifvelse den 17 sistlidne Maj har Riksdagen vid beviljandet af ett extra anslag å Tio Millioner Riksdaler till låneunderstöd för enskilda jernvägsanläggningar bestämt, bland annat, att hvarje jernvägsbolag, som af samma anslag erhöle statsunderstöd, skulle, då Kongl. Maj:t så pröfvade lämpligt, *dels* utan kostnad eller årlig ersättning undfå upplåtelse af den för jernvägsanläggningen erforderliga, Kronan tillhöriga mark, som stod under hennes omedelbara disposition, hvaremot, när fråga vore om boställsjord eller annan åt enskild person med åborätt eller annorledes upplåten kronojord, ersättning därför af bolaget borde lemnas i enlighet med gällande expropriationslag, *dels* ock kostnadsfritt få begagna sådana å Kronans egor belägna kalk- och stebrott, som kunde vara disponibla. Dessa förmåner tillgodokomme således endast de enskilda jernvägsbolag, hvilka af anslaget undfå försträckning.

Uppå ansökning af t. f. Bergmästaren G. A. Lundhqvist, Friherre Svante Fleetwood, Bruksegaren m. m. E. G. Danielsson, Justitierådet m. m. K. Olivecrona, Bruksegaren m. m. C. G. Ugglå, Disponenten för Hellefors bruksaktiebolag Th. Svedberg, Kammarherren m. m. C. A. Sköldebrand, Bruksegaren, Doktor C. F. Bergstedt, Disponenten för Baldersnäs bolag A. W. Wærn, Bergmästaren m. m. A. Sjögren, Bruksgearne K. W. Geijer och C. Sahlin, Öfversten m. m. Th. Wijkander, Bruks-

egaren m. m. C. Hammarhjelm, Kammarherren W. Croneborg, Bruks-egaren m. m. J. Fr. Geijer, Häradshöfdingen m. m. L. Norin och Profesoren m. m. C. A. Ångström har emellertid Kongl. Maj:t genom resolution den 26 sistlidne September, — jemte det åt bemälda personer beviljats rättighet att i förening med andra in- eller utländske män bygga och till allmänt trafikerande mot afgift upplåta jernväg:

1:o från staden Falun till Ludvika station å Wessman-Barkens jernväg:

2:o från Ludvika eller annan tjenlig punkt å Frövi—Ludvika-banan till Kihl station å Nordvestra stambanan;

3:o från Kihl vester om sjön Wenern till Göteborg;

4:o från lämplig punkt å nyssberörda 2:dra jernvägslinie till den under byggnad varande Nora—Carlskoga-jernvägen; och

5:o från Dalelvens fall vid Domnarfvet till sjön Insjön i Dalarne; samt att för sådant ändamål efter gällande lag och författningar till sig lösa och med eganderätt besitta enskilde personer och korporationer tillhörig jord, som för jernvägsanläggningen pröfvades nödig — förklarar sig, så vida nedanomförmälda deposition fullgjordes, vilja till Riksdagen aflåta nådig proposition om beviljande åt koncessionshafvarne af följande ytterligare förmåner, nemligen dels att erhålla upplåtelse af den för jernvägsanläggningen erforderliga, Kronan tillhöriga jord, utan annan kostnad, än att, hvad anginge boställsjord eller annan åt enskild person med åborätt eller annorledes upplåten kronojord, ersättning derför borde lemnas i enlighet med hvad gällande expropriationslag derom stadgade, dels ock att för anläggningen kostnadsfritt begagna sådana å Kronans egor belägna kalk- och stenbrott samt grustägar, som kunde vara disponibla; hvarjemte Kongl. Maj:t vidare stadgat och förklarar, bland annat, *dels* i 8:e punkten: att koncessionshafvarne skulle senast den 15 nästlidne November till Kongl. Maj:t inlemna bevis, att de hos Kongl. Maj:ts och Rikets Statskontor deponerat penningar eller värdepapper, som kunde af Kongl. Maj:t godkännas, till belopp af Två Hundra Tusen Riksdaler Riksmünt, utgörande säkerhet för fullbordande af första jernvägslinien från Falun till Ludvika och af andra jernvägslinien från Ludvika eller annan lämplig punkt å Frövi—Ludvika-jernvägen till Kihl samt till en fjerdedel, motsvarande Femtio Tusen Riksdaler för utförande af femte jernvägslinien från Domnarfvet till Insjön; äfvensom koncessionshafvarne, så vida de ansåge sig vara i tillfälle att, på sätt från början förutsatts, utan undfående af försträckning från staten utföra ifrågavarande företag i dess helhet, skulle vara pligtige att senast före utgången af år

1872, jemte underdånig anmälan derom, till Kongl. Maj:t inlemna skriftligt medgifvande, att ofvan stadgade deposition jemväl måtte utgöra säkerhet för utförande af tredje jernvägslinien från Kihl till Göteborg och af fjerde linien eller bibanan till Nora—Karlskoga jernväg vid äfventyr, om sådant försummades, att Kongl. Maj:t, i händelse någon annan association skulle anmäla sig att inom tid och under vilkor i öfrigt, som i resolutionen funnes stadgade, bygga tredje och fjerde jernvägslinierna och därför erbjöde nöjaktig säkerhet, ville åt sådan association öfverlåta utförandet af företaget i denna del, så framt icke koncessionshafvarne inom viss af Kongl. Maj:t förelagd tid förklarade sig redo öfvertaga byggandet af tredje och fjerde jernvägslinierna och dervid tillika lemnade ofvan fordrade medgifvande; *dels ock* i 9:de punkten: att, på det utförandet af den för bergsbrukets befordrande och utveckling viktiga jernvägslinien från Ludvika eller annan lämplig plats å Frövi—Ludvikabanan till Kihl måtte vara betryggadt jemväl i den händelse, att koncessionshafvarne icke, på sätt i 8:e punkten förutsattes, komme att utföra företaget i dess helhet, Kongl. Maj:t tillförsäkrade det aktiebolag, som bildat sig för anläggning af nyssberörda jernväg från Ludvika eller annan lämplig plats å Frövi—Ludvika-banan till Kihl och hvars förslag till bolagsordning Kongl. Maj:t ville framdeles pröfva, att af de Tio Millioner Riksdaler, 1871 års Riksdag ställt till Kongl. Maj:ts disposition för understödjande af enskilda jernvägsanläggningar, undfå försträckning till belopp motsvarande två tredjedelar af de enligt kostnadsförslag, som Kongl. Maj:t fastställde, för anläggningen beräknade kostnader, dock ej öfverstigande Fem Millioner Riksdaler; äfvensom Kongl. Maj:t, om och när koncessionshafvarne förklarade sig vara ur stånd att utan undfående af försträckning från staten utföra företaget i dess helhet, ville i öfverensstämmelse med Riksdagens beslut närmare bestämna de vilkor, hvarunder den tillförsäkrade försträckningen skulle komma ofvan omnämnda aktiebolag till del.

Sedan Kammarherren m. m. A. Reuterskiöld, Kaptenen m. m. E. A. M. Unge, Bruksegaren m. m. Andreas Grill, Godsegaren m. m. Axel Dickson och Borgmästaren A. N. Curman, såsom delegare i Halsbergs—Motala—Mjölby—jernvägsaktiebolag, i underdånighet, utan att ifrågasätta statsbidrag, sökt tillstånd att få anlägga och trafikera jernväg från Halsbergs station å Vestra Stambanan öfver Motala till Mjölby station å den blifvande Östra Stambanan, har Kongl. Maj:t under den 3 sistlidne November, jemte fastställande af plan för denna jernväg och berättigande för bolaget att i öfverensstämmelse med gällande föreskrifter

skrifter om jords afstående för allmänt behof till sig lösa den mark, som enligt den fastställda planen för jernvägsanläggningen erfordrades, i Nåder förklarar sig vilja hos Riksdagen göra framställning om beviljande jemväl åt desse sökande af enahanda förmåner, som här ofvan äro omförmälda.

Då anledningar icke saknas att antaga, det enskilda jernvägsanläggningar af icke obetydlig utsträckning hädanefter ifrågakomma att utföras utan att därför påkallas eller lemnas försträckning af statsmedel; samt dylika företag skäligen må anses lika mycket, som de, hvilka hugnas med försträckning, vara förtjente att af staten understödjas medelst kostnadsfri upplåtelse af disponibel kronojord till eganderätt samt af kalk- och stenbrott jemte grustäppter till begagnande, torde, för undvikande af nådig framställning i hvarje särskildt fall, hvad Riksdagen jemlikt ofvan omförmälda skrifvelse af den 17 Maj 1871 uti ifrågavarande afseende medgifvit beträffande enskilda jernvägsanläggningar, för hvilkas utförande försträckning kan af därför anslagna medel varda beviljad, böra utsträckas jemväl till sådana enskilda jernvägsföretag, hvarför försträckning icke meddelas.

Sedan det i ofvan åberopade nådiga resolution den 26 nästlidne September angående koncession till deri omförmälda jernvägsanläggning stadgade vilkor i afseende å deponerande i Statskontoret af 200,000 Riksdaler i penningar eller värdepapper, enligt hvad Kongl. Maj:t i resolution den 21 påföljande November förklarar, är vordet behörigen fullgjordt, vill Kongl. Maj:t härmed i Nåder föreslå Riksdagen, att

a) i den mån de personer, hvilka undfått koncession att bygga jernväg från Falun till Göteborg med bibanor till Insjön och Nora—Karlskoga jernväg, eller ock deras rättsinnehafvare, utan att erhålla försträckning af statsmedel, utföra omförmälda jernvägsföretag, åt dem äfvensom åt det bolag, som ämnar bygga Halsbergs—Motala—Mjölby jernväg, bevilja rättighet att *dels* erhålla upplåtelse af den för ifrågavarande jernvägsanläggningar erforderliga, Kronan tillhöriga jord utan annan kostnad än att, hvad angår boställsjord eller annan åt enskild person med åborätt eller annorledes upplåten kronojord, ersättning därför lemnas i enlighet med hvad Nådiga Förordningen den 14 April 1866 derom stadgar; *dels* ock för anläggningen kostnadsfritt begagna sådana å Kronans egor belägna kalk- och stenbrott jemte grustäppter, som kunna vara disponibla.

b) medgifva, att, jemväl andra enskilda personer eller bolag, hvilka undfått eller kunna undfå Kongl. Maj:ts tillstånd att inom riket anlägga

jernväg, må, om än de för sådant ändamål icke erhålla statsbidrag, likväl, der Kongl. Maj:t så pröfvar lämpligt, komma i åtnjutande af enahanda förmåner, som i föregående punkt sagde äro.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

CARL.

Axel Bergström.

Utdrag af Protokollet öfver Civil-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stats-Rådet å Stockholms Slott den 15 December 1871.

Närvarande:

Hans Excellens, Herr Justitie-statsministern *Adlercreutz*,
 Hans Excellens, Herr Statsministern för Utrikes ärendena, Grefve
 von *Platen*,
 Statsråden: *Bredberg*,
               Berg,
               Friherre *Leijonhufvud*,
               Wærn,
               Wennerberg,
               Bergström,
               Friherre *Alströmer*,
               Weidenhielm.

Departements-chefen, Statsrådet *Bergström* uppläste härefter till justering:

a) ett, under förutsättning af Kongl. Maj:ts nådiga bifall till hvad i det sist härofvän omnämda ärende blifvit af Stats-Rådet enhälligt tillstyrkt, uppsatt underdånigt förslag till Kongl. Maj:ts nådiga Propo-

sition till Riksdagen, angående beviljande af vissa förmåner för enskilde jernvägsanläggningar, som utan bidrag af allmänna medel utföras; och

b)

Och blefvo dessa förslag, enligt Stats-Rådets tillstyrkande, i nåder gillade af Hans Maj:t Konungen, som befallde att, i enlighet dermed, nådiga Propositioner, så lydande som bilagorna till detta protokoll visa, skulle till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo
W. Th. Strokirk.

N:o 4.

Ank. till Riksd. Kansli den 24 Jan. 1872, kl 5 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Skrifvelse till Riksdagen, om förordnande af en statsrådsledamot att utöfva den befattning med riksdagsärenden, som enligt § 46 af Riksdags-ordningen tillkommer en ledamot af Stats-Rådet; Gifven Stockholms Slott den 5 Januari 1872.

Kongl. Maj:t vill härmed gifva Riksdagen tillkänna, att Kongl. Maj:t i nåder förordnat Statsrådet, Kommendören med Stora Korset af Kongl. Nordstjerneorden, *Henrik Wilhelm Bredberg* att under instundande riksdag utöfva den befattning med riksdagsärenden, som, enligt § 46 af Riksdags-ordningen, tillkommer en ledamot af Stats-Rådet.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

CARL.

Axel Bergström.